

AVDELING FOR TEKNOLOGI

STUDIEPLAN

FOR

BACHELOR I INGENIØRFAG, KJEMI 2016H

NTNU

Fakultet for teknologi

Institutt for kjemi og materialteknologi

Studieplan

Bachelor i ingeniørfag – Kjemi

180 studiepoeng

Kull 2016H

Studieplan for Bachelor i ingeniørfag – Kjemi ved NTNU er utarbeidet i henhold til de rammer og retningslinjer som er gitt i Forskrift om rammeplan for ingeniørutdanning (nr. 107 av 03.02.2011) med merknader, nasjonale retningslinjer for ingeniørutdanning av desember 2014 og det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket, samt Forskrift om studier ved NTNU. Godkjent av fakultetsstyret ved Fakultet for teknologi 11. desember 2015.

INNLEDNING

Studieplanen er utarbeidet i henhold til de rammer og retningslinjer som er gitt i Forskrift om rammeplan for ingeniørutdanning (FOR 2011-02-03 nr. 107) med merknader, nasjonale retningslinjer for ingeniørutdanning av juni 2011 og det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket, samt Forskrift om studier ved NTNU.

Bachelor i ingeniørfag – kjemi, er en treårig profesjonsutdanning. Kjemiutdanningen tar sikte på å gjøre kandidatene i stand til å forstå og utføre ingeniørmessig arbeid innenfor fagfeltet

kjemi og bioteknologi. Kandidatene kan anvende relevante verktøy og metoder for å løse kjemiske problemer for næringslivet og samfunnet forøvrig. Kandidatene skal ha en forståelse for tverrfaglige problemstillinger.

Utdanningen gir muligheter å gå videre til masternivå ved andre institusjoner, forutsatt at valgfag tas i henhold til eventuelle krav.

Emnene ved programmet evalueres av deltakende studenter etter kravene i NTNU's kvalitetssystem ved at det gjennomføres studieevalueringer i utvalgte emner. Studieevalueringene er planlagte og repeteres med jevne mellomrom. Resultater og tiltak gjøres tilgjengelig for aktuelle studentgrupper.

MÅLGRUPPE

Målgruppen er studenter som er interessert i å arbeide med teknologi, og å løse tekniske problemer og utfordringer.

Studentene bør være interessert i kjemi og realfag, og ønske å fordype seg i teknologiske problemstillinger.

OPPTAKSKRAV OG RANGERING

Søkere til studiet må oppfylle krav om generell studiekompetanse inkludert Matematikk R1 og R2 og Fysikk 1.

Har du bestått 2-årig teknisk fagskole (rammeplan av 1998/99 eller tidligere ordninger) eller 1-årig forkurs for ingeniør- og maritim høyskoleutdanning er du kvalifisert uten hensyn til generell studiekompetanse eller spesielle opptakskrav. Har du godkjent teknisk fagskoleutdanning etter Lov om fagskoleutdanning av 2003, må du dokumentere kunnskaper tilsvarende Matematikk R1 og R2 og Fysikk1.

Søknad sendes gjennom Samordna opptak. Er det flere kvalifiserte søkere enn det er studieplasser, rangeres søkerne i tråd med Forskrift om opptak til høyere utdanning.

STUDIEPROGRAMMETS NIVÅ, VARIGHET OG OMFANG

Kjemistudiet er en bachelorutdanning, og er organisert som et heltidsstudium med normert studietid på 3 år (180 studiepoeng fordelt på 6 semester á 30 studiepoeng).

Arbeidsinnsats skal fordele seg mellom de ulike aktivitetene i studiet. Studieplanen bygger på at ett arbeidsår for studentene utgjør omlag 1700 timer. Studieåret er fastsatt til 40 uker, og studentenes forventede arbeidsinnsats tilsvarer 42,5 timer pr. uke.

FORVENTET LÆRINGSUTBYTTE

En kandidat med fullført og bestått 3-årig bachelorgrad i kjemi skal ha følgende samlede læringsutbytte definert i form av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

- Kandidaten har bred kunnskap innen ulike kjemifag (generell og uorganisk kjemi, organisk kjemi, fysikalsk kjemi, analytisk kjemi og kjemiteknikk) og bioteknologi. Dette gir et helhetlig perspektiv på kjemiingeniørens fagområde.
- Kandidaten har grunnleggende kunnskaper innen matematikk, statistikk, fysikk og relevante samfunns- og økonomifag og om hvordan disse kan integreres i ingeniørfaglig problemløsning.
- Kandidaten har kunnskap om den teknologiske utviklingen innen kjemifagene, kjemiingeniørens rolle i samfunnet samt konsekvenser av utvikling og bruk av teknologi.
- Kandidaten kjenner til forsknings- og utviklingsarbeid innen kjemi, samt relevante metoder og arbeidsmåter innen de kjemiske spesialiseringsemnene.
- Kandidaten kan oppdatere sine kunnskaper innen kjemiingeniørens fagfelt, både gjennom informasjonsinnhenting og kontakt med fagmiljøer og praksis.

Ferdigheter

- Kandidaten kan anvende og bearbeide kunnskap for å løse kjemirelaterte problemstillinger, foreslå tekniske løsningsalternativer, analysere og kvalitetssikre resultatene.
- Kandidaten kan anvende dataverktøy og relevante data- og simuleringsprogrammer innen kjemifagene.
- Kandidaten kan arbeide i kjemiske laboratorier, og behersker metoder innen spektroskopi, kromatografi og elektrokjemi som bidrar til både analytisk og innovativt arbeid. Kandidaten skal videre kunne dokumentere analyseresultater i laboratoriejournaler og skrive rapporter ut fra standardiserte metoder.
- Kandidaten kan finne og vurdere informasjon, litteratur og fagstoff. Kandidaten skal videre kunne framstille dette slik at det belyser en problemstilling, både skriftlig og muntlig.
- Kandidaten kan bidra til nytenkning, innovasjon og entreprenørskap gjennom deltakelse i utvikling og realisering av bærekraftige og samfunnsnyttige produkter, systemer og/eller løsninger.

Generell kompetanse

- Kandidaten har innsikt i miljømessige, helsemessige, samfunnmessige og økonomiske konsekvenser av kjemiske produkter, analyser og prosesser og kan sette disse i et etisk perspektiv og et livsløpsperspektiv.
- Kandidaten kan formidle ingeniørfaglig kunnskap til ulike målgrupper, både skriftlig og muntlig, på norsk og engelsk og kan bidra til å synliggjøre teknologiens betydning og konsekvenser.
- Kandidaten kan håndtere kjemikalier forskriftsmessig og benytte HMS-data.
- Kandidaten kan delta i faglige diskusjoner, har respekt og åpenhet for andre fagområder og kan dele sine kunnskaper og erfaringer med andre.

OPPBYGNING OG SAMMENSETNING

For å oppnå graden bachelor i ingeniørfag – kjemi, må kandidaten ha bestått minst 180 studiepoeng (ECTS) bestående av følgende emnegrupper:

- 30 studiepoeng *fellesemner* som består av innføring i ingeniørfaglig yrkesutøvelse og arbeidsmetoder, grunnleggende matematikk, og ingeniørfaglig systemtenkning. Disse emnene er felles for alle studieprogram som leder til graden bachelor i ingeniørfag.
- 50 studiepoeng *programemner* som består av tekniske fag, realfag og samfunnsfag. Programemner er felles for alle studieretninger i et studieprogram.
- 70 studiepoeng *tekniske spesialiseringsemner* som gir en tydelig retning innen eget ingeniørfag, og som bygger på programemner og fellesemner.

Progresjonskrav:

Studenten kan ikke mangle mer enn 15 studiepoeng i forhold til normert studieprogresjon for å kunne oppflyttes til neste årskurs. For å påbegynne bacheloroppgave må studenten være registrert som student i siste årskurs.

STUDIEMODELLER

[Bachelor i ingeniørfag, kjemi](#)

PRAKSIS

Kjemiingeniørstudiet har ikke praksiskrav.

LÆRINGSFORMER

Arbeids- og læringsformer som brukes i studiet er forelesninger, laboratoriearbeid, problembasert læring (PBL), prosjektarbeid, ekskursjoner, e-læring, egenaktivitet og selvstudier.

Vurderingsordningen reguleres av gjeldende:

- Lov om universitet og høyskoler
- Forskrift om rammeplan for ingeniørutdanning
- Forskrift om studier og eksamen ved NTNU

Utdanningens pedagogiske virksomhet innebærer vurderingsformer som obligatoriske øvinger og oppgaver, individuelt og i gruppe og individuell skoleeksamen.

Obligatoriske arbeidskrav må vurderes til godkjent for at studenten kan fremstille seg til den aktuelle eksamen. Arbeidskravene framkommer av emnebeskrivelsene. Godkjente arbeidskrav er gyldige så lenge emnekoden er uforandret. Utdanninga kan kreve at studentene redegjør for hva som har vært den enkeltes bidrag i en gruppeprosess/arbeid i gruppe. Det er ikke anledning til en individuell innlevering hvis arbeidet er basert på gruppearbeid. Dersom en student ikke har deltatt faglig og/eller ved mangelfull tilstedeværelse i gruppearbeid, kan emneansvarlig i samråd med studieleder pålegge en student å levere individuelt obligatorisk arbeid. Studenter som ikke deltar i gruppearbeid vil normalt ikke gis veiledning. Et individuelt pålagt obligatorisk arbeid må ha karakter av å være et selvstendig arbeid. En student som har dokumentert gyldig grunn for å ikke delta i gruppearbeid, kan søke skriftlig om å få veiledning på det obligatoriske arbeidet. Dokumentert søknad sendes emneansvarlig som innstiller til vedtak. Søknaden avgjøres av studieleder.

INNPASSING

Eventuell innpassing til/fra andre bachelorstudier vurderes etter individuell søknad. Det kan gis fritak for eksamen eller obligatorisk arbeidskrav dersom studenten kan dokumentere bestått tilsvarende eksamen, godkjent tilsvarende arbeidskrav ved samme eller annen institusjon. Det kan også innvilges fritak på grunnlag av annen relevant eksamen på tilsvarende nivå eller etter en vurdering av dokumentert realkompetanse, jf. Universitets- og høyskoleloven § 3-5. Søknad om innpassing og fritak i henhold til universitets- og høyskoleloven § 3-5 avgjøres av avdelingen.

Studiet kvalifiserer for en rekke videreutdanninger og masterutdanninger ved universiteter og høyskoler

KRAV OM SKIKKETHET OG AUTORISASJON

Det er ingen formelle skikkethets- eller autorisasjonskrav ved ingeniørstudiene.

TEKNISKE OG ANDRE FORUTSETNINGER

Studiet er IKT-støttet. For å følge studiet må studentene ha grunnleggende ferdigheter i bruk av dataverktøy, tilgang til egen bærbar PC, Internett og software som gjør det mulig for

han/henne både å anvende læringsplattformen It's learning, og kommunisere med studiestedet/emneansvarlig.

Under hele studiet anvendes It's learning. Her legges informasjon om studiet, timeplaner, litteraturoversikt, årsoversikt, forelesningsnotater, innleveringer av obligatoriske arbeidskrav, eksamen og elektronisk evaluering av studiet. Studenter og undervisere kommuniserer gjennom oppslagstavla og meldingssystemet i It's learning og undervisere gir tilbakemeldinger på arbeidskrav gjennom systemet. Studenten får opprettet en egen e-post adresse, og det er en forutsetning at studentene benytter den tildelte e-postadressen aktivt under studiet.

SENSORORDNING

Ved hvert studieprogram skal det ved skriftlig eksamen benyttes ekstern sensor i tillegg til intern i minimum ett emne pr. årstrinn. Alle emner har ekstern sensor i løpet av en femårsperiode. Foruten å sensurere besvarelsene skal ekstern sensor godkjenne eksamensoppgavene i emnet før eksamen. Forskriftens minimumskrav til bruk av ekstern sensor gjelder for alle studieprogram fra og med 60 studiepoeng. Det skal være minst to sensorer ved muntlig prøve. For øvrig henvises til Forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Sør-Trøndelag § 5-10 (3). Det skal være minst to sensorer ved muntlig prøve. For øvrig henvises til Forskrift om studier og eksamen ved NTNU

INTERNASJONALISERING

Utteksling er normalt lagt til 5. semester, men det kan i enkelte tilfeller åpnes for andre ordninger. Studieprogrammet er tilsvarende åpen for å motta internasjonale studenter på samme måte.

KVALIFIKASJON/VITNEMÅL

Fullført studium fører fram til graden Bachelor i ingeniørfag - kjemi av 180 studiepoengs omfang. Vitnemålet utstedes ved avsluttet gradsutdanning. Når det utstedes vitnemål, utstedes samtidig Diploma Supplement.

OVERGANGSORDNINGER

Studieplanen, og spesielt studiemodellen, kan endres fra år til år. Studenter som ikke følger normal studieprogresjon, må regne med at de kan bli direkte berørt av endringene i form av at emner flyttes eller endres, eller kanskje fjernes og erstattes med andre emner. Tilbud om eksamen i utgåtte emner er regulert av Forskrift om studier og eksamen ved HiST.

Obligatoriske arbeidskrav må normalt gjennomføres det semesteret et emne undervises.

BACHELOR I INGENIØRFAG, KJEMI

STUDIEPOENGBELASTNING

Emne	Avsl. Eks.	SP	2016 Høst	2017 Vår	2017 Høst	2018 Vår	2018 Høst	2019 Vår
TKJE1001 Ingeniørfaglig yrkesutøvelse og arbeidsmetoder		10	10					
TKJE1002 Generell kjemi	2016-12-09	10	10					
TALM1011 Matematikk 1	2016-12-15	10	10					
TALM1007 Matematikk 2	2017-05-15	10		10				
TKJE1005 Fysikk/uorganisk kjemi	2017-05-24	10		10				
TKJE2001 Organisk kjemi	2017-06-01	10		10				
TALM1005 Statistikk og økonomi	2016-12-01 2016-12-20	10			10			
TKJE2002 Fysikalsk kjemi	2016-12-07	10			10			
TKJE2006 Kjemiteknikk	2016-12-13	10			10			
TKJE2003 Kjemisk analyse 1		10				10		
TKJE2004 Biokjemi/mikrobiologi		10				10		
TKJE2005 Bioteknologi 1		10				10		
Valgfag								
• Valgfag - Kjemi		20					20	
TKJE3004 Stoffseparasjon og prosesskjemi	2016-12-16	10					10	
TKJE3001 Bacheloroppgave kjemi		20						20
TKJE3007 Ingeniørfaglig systemtenking		10						10
Sum		180	30	30	30	30	30	30

TKJE1001 INGENIØRFAGLIG YRKESUTØVELSE ...

Emnenavn (en)	Introduction to the Engineering Profession
Emnenavn (nn)	Ingeniørfagleg yrkesutøving og arbeidsmetoder
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Kjemi og Material
Emneansvarlig	Ina Stuen

Forkunnskapskrav	Emnet har adgangsbegrensninger
Anbefalte forkunnskaper	Ingen
Emneinnhold	* HMS-opplaering (introduksjon til ECO online, merking og handtering av kjemikalier, førstehjelpskurs). *Teknologihistorie med vekt på kjemi og materialteknologi. * Fornybar energi og energiforsyningen i Norge. * Prosjektarbeid (prosjektstyringsteori og innføring i bruk av planleggingsverktøyet MS Project, innføring i rapportskrivning, opplæring i litteratursøk og elektroniske referanseverktøy, framføring av prosjekt).
Forventet læringsutbytte	Kunnskap: Kandidaten har nødvendig kunnskap til å kunne jobbe på en sikker måte i kjemiske og materialteknologiske laboratorier. Kandidaten har grunnleggende kunnskap om teknologiens historie, med vekt på kjemi og materialteknologi. Kandidaten har kunnskap om energiforsyningen i Norge og de viktigste fornybare energikildene. Kandidaten har kjennskap til etiske problemstillinger innen fagfeltet Kandidaten kan gjøre rede for og gi eksempler på begrepet velferdsteknologi Ferdigheter: Kandidaten har enkel digital kompetanse innenfor sitt fagfelt og behersker noen metoder og verktøy som grunnlag for malrettet arbeid. Kunnskap: *Kandidaten har grunnleggende kunnskap innen HMS. * Kandidaten har grunnleggende kunnskap om teknologiens historie. * Kandidaten har grunnleggende kunnskap om fornybar energi og energiforsyningen i Norge. * Kandidaten har grunnleggende kunnskap om prosjektstyring og prosjektarbeid. Ferdigheter: * Kandidaten kan planlegge og gjennomføre enkle prosjekter innenfor eget fagfelt, både selvstendig og i team. * Kandidaten kan anvende utvalgte dataverktøy innenfor sitt fagfelt. * Kandidaten kan finne, vurdere, bruke og henvise til informasjon og fagstoff. Generell kompetanse: * Kandidaten kan formidle kunnskap innenfor sitt fagområde til ulike målgrupper både skriftlig og muntlig. * Kandidaten kan delta i faglige diskusjoner innenfor fagområdet.
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	Forelesninger, øvinger, bedriftsbesøk, prosjekt med eventuelt laboratoriearbeid.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Gjennomført førstehjelpskurs.		
Oppmøte til undervisning	1	1	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Oppmøte på HMS-gjennomgang.		
Ekskursjoner	1	1	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Deltagelse på gruppeekskursjon.		
Ferdighetstrening	10	7	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Deltagelse på prosjektarbeidstimer.		
Øvinger	3	3	
Kommentar til arbeidskrav:	Skriftlige innleveringer.		
Ferdighetstrening	1	1	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	"Bli kjent på laboratoriet".		

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Seminar-/samlingsdeltakelse	12	9	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:			

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Prosjektoppgave	Gruppe			Bestått / ikke bestått	50% %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:						
Prosjektoppgave	Alle			Bestått / ikke bestått	50% %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:						
NY / UTSATT EKSAMEN	Etter avtale med instituttleder					

LÆREMIDLER

Elektronisk, evt utdelt materiale. Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

TKJE1002 GENERELL KJEMI

Emnenavn (en)	General Chemistry
Emnenavn (nn)	Generell kjemi
Omfang	10 Studiepoeng

Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Kjemi og Material
Emneansvarlig	Lene Østby
Forkunnskapskrav	Emnet har adgangsbegrensninger
Anbefalte forkunnskaper	Ingen
Emneinnhold	Definisjon av sentrale begreper - f.eks. mol. Stokimetri (balansering av reaksjonslikninger og beregninger på grunnlag av slike likninger). Grunnstoffers oppbygging, periodesystemet, uorganisk nomenklatur, elementær bindingsteori, spektroskopi. Kjemiske reaksjoner i vannløsning. Gasser og gasslovene med hovedvekt på ideelle gasser. Kjemiske likevekter, Le Chateliers prinsipp. Syrer, baser, bufferløsninger. Loselighet og kompleksjonlikevekter. Elektrokjemi.
Forventet læringsutbytte	Generell kunnskap Studenten har grunnleggende kunnskap om grunnstoffers oppbygging, periodesystemet og kjemisk binding. Studenten har grunnleggende kunnskap om balansering av reaksjonslikninger og beregninger på grunnlag av slike likninger (stokimetri). Studenten har grunnleggende kunnskap om gasser og gasslovene. Studenten har grunnleggende kunnskap om kjemisk likevekt. Studenten har grunnleggende kunnskap om syrer, baser og bufferløsninger. Studenten har grunnleggende kunnskap om elektrokjemi. Ferdigheter Studenten skal kunne gjennomføre enkle kjemiske forsøk, dokumentere resultater i laboratoriejournaler og skrive enkle rapporter ut fra standardiserte metoder. Generell kompetanse Kandidaten skal kunne håndtere kjemikalier forskriftsmessig og benytte HMS data.
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	Forelesninger, teoriovinger og laboratoriearbeid.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Laboratoriearbeid	10	10	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	10 praktiske laboratorieøvinger med innlevering av 10 rapporter må være godkjent for å kunne fremstille seg til eksamen.		
Øvinger	12	9	
Kommentar til arbeidskrav:	Minst 9 av totalt 12 individuelle teoriøvinger må være godkjent for å kunne fremstille seg til eksamen.		

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell	Fredag, desember 9, 2016	5 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Gordon Aylward og Tristan Findlay: SI Chemical Data, Wiley, 7. utgave, 2014. Kalkulatorer kategori B. Kandidaten er selv ansvarlig for å medbringe hjelpemidlene på eksamen.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
-----------	----------------	------	----------	---------------	-------	--------------------

NY / UTSATT EKSAMEN

LÆREMIDLER

Gordon Aylward og Tristan Findlay: SI Chemical Data, Wiley, 7. utgave, 2014. Nivaldo J. Tro: Chemistry. A molecular approach, 3. utgave, Pearson Prentice Hall, 2014. Støttelitteratur: James E. Brady og Lasse Postmyr: Generell kjemi-grunnlag og prinsipper, 2. utgave, Tapir forlag, 2000. Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur. Eventuelle justeringer publiseres på it's learning innen semesterstart.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
--------------	-------------

KMT001T - Generell kjemi 1

10

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

TALM1011 MATEMATIKK 1

Emnenavn (en)	Mathematics 1
Emnenavn (nn)	Matematikk 1
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Allmenn
Emneansvarlig	Eirik Spets
Forkunnskapskrav	Emnet er åpent.
Anbefalte forkunnskaper	Ingen
Emneinnhold	Inverse funksjoner, derivasjon, grenseverdier, integrasjon, integrasjonsmetoder, numeriske metoder, separable differensiallikninger, Eulers metode, komplekse tall, lineære differensiallikninger av 1. og 2. orden, parametrisering av kurver og polarkoordinater.

Forventet læringsutbytte

Kandidaten skal

- ? ha tilegnet seg en del grunnleggende kunnskap i temaer i matematikken som basis for senere ingeniørfaglige anvendelser.
- ? ha tilegnet seg et relevant symbol- og formelapparat.
- ? ha tilegnet seg regneferdigheter og kjenne til matematiske metoder og verktøy som vil kunne være relevante for hans fagfelt.
- ? kjenne til vurdering av resultater fra matematiske beregninger.
- ? ha tilegnet seg grunnleggende kunnskaper innen emnets hovedtemaer innen derivasjon, integrasjon og differensiallikninger.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger, regneøvinger og innlevering av obligatoriske øvinger.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Øvinger	10	8
Kommentar til arbeidskrav:	8 av 10 obligatoriske øvinger må være godkjente for å kunne gå opp til eksamen.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell	Torsdag, desember 15, 2016	5 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Kalkulator type C. Egen formelsamling som er vedlagt eksamenssettet.					
Tillatte hjelpemidler:	Mai/juni					
NY / UTSATT EKSAMEN						

LÆREMIDLER

James Stewart: Calculus, Early Transcendentals, Brooks/Cole, 7. utgave, 2012. Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur. Eventuelle justeringer publiseres på itslearning innen semesterstart

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
ALM001M-A Matematikk 1	5
ALM002M-A Matematikk 2	5
TALM1001-A Matematikk 1	10

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

TALM1007 MATEMATIKK 2

Emnenavn (en)	Mathematics 2
Emnenavn (nn)	Matematikk 2
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Allmenn
Emneansvarlig	Ståle Lund Ramstad
Forkunnskapskrav	Apent
Anbefalte forkunnskaper	Ingen
Emneinnhold	Lineære likningssystemer, matriser, vektorrom, koordinattransformasjoner, determinanter, diagonalisering av matriser, egenverdier og egenvektorer, system av lineære differensiallikninger, tallfølger, Taylor- og Maclaurinrekker, differenslikninger, kjeglesnitt, sylindre og kvadratiske flater, unksjoner av to variable, nivåkurver, maksimum og minimum for funksjoner av to variable, dobbeltintegral over generelle flater, anvendelser av dobbeltintegral.
Forventet læringsutbytte	Kandidaten skal ? ha tilegnet seg grunnleggende kunnskap i temaer i matematikken som basis for senere ingeniørfaglige anvendelser. ? ha tilegnet seg et relevant symbol- og formelapparat. ? ha tilegnet seg gode regneferdigheter og kunne bruke matematiske metoder som vil kunne være relevante for studentens fagfelt. ? kunne vurdere resultater fra matematiske beregninger. ? ha tilegnet seg grunnleggende kunnskaper innen emnets hovedtemaer innen lineær algebra, tallfølger, rekker og funksjoner av to variable.
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	Forelesninger, regneøvinger og innlevering av obligatoriske øvinger.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Øvinger	10	8
Kommentar til arbeidskrav:	8 av 10 øvinger må være godkjente for å kunne gå opp til eksamen.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig	Individuell	Mandag, mai 15, 2017	5 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Skriftlig 5 timer eksamen.					
Tillatte hjelpemidler:	Kalkulator type C. Egen formelsamling som er vedlagt eksamenssettet					
NY / UTSATT EKSAMEN	August					

LÆREMIDLER

James Stewart: Calculus, Early Transcendentals, Brooks/Cole, 7. utgave, 2012. Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur. Eventuelle justeringer publiseres på it's learning innen semesterstart. John R. Søyland: Lineær algebra, Tapir, 3. utgave, 2002.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
ALM 002M-A	5
ALM 201M-A	4

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

TKJE1005 FYSIKK/UORGANISK KJEMI

Emnenavn (en)	Physics/Inorganic Chemistry
Emnenavn (nn)	Fysikk/uorganisk kjemi
Omfang	10 Studiepoeng

Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Kjemi og Material
Emneansvarlig	Iselin Grav Aakre
Forkunnskapskrav	Emnet har adgangsbegrensninger
Anbefalte forkunnskaper	Generell kjemi 1 (TKJE1002)
Emneinnhold	<p>Mekanikk: Fart, akselerasjon og krefter på vektorform, samt arbeid og energibevaring i mekaniske systemer.</p> <p>Fluiddynamikk: Trykk, oppdrift, volumarbeid, grunnleggende fluidstrøm, kontinuitetsligningen og Bernoullis ligning.</p> <p>Termodynamikk: Indre energi, varme, temperatur, faseoverganger, tilstandsligninger, termodynamiske sykluser og varmepumper.</p> <p>Termokjemi: Entalpi og kalorimetri.</p> <p>Kjemisk bindingslære: Valensskallelektronparrepulsjonsmodellen (VSEPR), valensbindingsmodellen, grunnleggende molekylorbitalteori og båndteori.</p> <p>Intermolekylære krefter og struktur av væsker og faste stoffer.</p> <p>Stoffkjemi: Struktur, egenskaper og fremstilling av metaller, halvmetaller og ikke-metaller.</p>
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskap</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kandidaten har kunnskap om fysiske tema som er grunnleggende for teknologiske fag. - Kandidaten kjenner til fagets sentrale metoder, og kan definere og forklare de viktigste begrepene fra klassisk mekanikk, fluidmekanikk, termodynamikk og termokjemi. - Kandidaten har grunnleggende kunnskap i stoffkjemi. <p>Ferdigheter</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kandidaten kan løse problemstillinger knyttet til klassisk mekanikk, fluidmekanikk, termodynamikk og termokjemi. - Kandidaten kan regne med størrelser og enheter i SI-systemet, og behersker omregning mellom enheter. - Kandidaten kan identifisere variabler som forekommer i idealiserte modeller med fysiske størrelser i virkeligheten. - Kandidaten kan anvende ulike modeller for kjemisk binding. - Kandidaten kan gjennomføre enkle uorganiske eksperimenter og dokumentere arbeidet. <p>Generell kompetanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kandidaten kan kommunisere med andre om realfaglige problemstillinger ved å benytte seg av fysiske og kjemiske begreper og størrelser. - Kandidaten forstår fysikkfagets ambisjoner om å lage kvantitative modeller av naturens fenomener.
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	Forelesninger, teoriøvinger, laboratoriearbeid, selvstudium.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Laboratoriearbeid	5	5	Obligatorisk tilstedeværelse

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Kommentar til arbeidskrav:		
Øvinger	10	7
Kommentar til arbeidskrav:		

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell	Onsdag, mai 24, 2017	5 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Gordon Aylward og Tristan Findlay: SI Chemical Data, Wiley, 7.utgave, 2014. Kalkulatorer kategori B. Kandidaten er selv ansvarlig for å medbringe hjelpemidlene på eksamen.					
NY / UTSATT EKSAMEN	August					

LÆREMIDLER

Hugh D. Young and Roger A. Freedman: University Physics, Pearson (Addison-Wesley), Scandinavian Edition , 14th edition

Gordon Aylward og Tristan Findlay: SI Chemical Data, Wiley, 7. utgave, 2014.
Nivaldo J. Tro: Chemistry. A molecular approach, 3. utgave, Pearson Prentice Hall, 2014.
Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
TKJE1003 Generell kjemi 2	5
TMAK1001 Materialkjemi	5
Tkje1004 Fysikk/kjemiteknikk	5

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

TKJE2001 ORGANISK KJEMI

Emnenavn (en)	Organic Chemistry
Emnenavn (nn)	Organisk Kjemi
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Kjemi og Material
Emneansvarlig	Eirik Sundby
Forkunnskapskrav	Emnet har adgangsbegrensninger
Anbefalte forkunnskaper	TKJE 1002 Generell kjemi 1 og TKJE 1003 Generell kjemi 2 eller tilsvarende
Emneinnhold	Organiske forbindelsers egenskaper. Stereoisomeri. Resonans og induktiv effekt, struktur og reaktivitet. De viktigste stoffklasser og karakteristiske reaksjoner, reaksjons-mekanismer.
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskap</p> <p>Studenten har kunnskap om nomenklatur, stereokjemi, resonans og organiske forbindelsers fysikalske egenskaper.</p> <p>Studenten har grunnleggende kunnskap om organisk-kjemiske reaksjoner og mekanismer.</p> <p>Studenten har kjennskap til enmer innen organisk-kjemisk forskning.</p> <p>Ferdigheter</p> <p>Studenten kan gjennomføre enkle organisk-kjemiske laboratorieforsøk</p> <p>Studenten kan formidle resultater fra organisk-kjemiske laboratorieforsøk i enkle rapporter</p> <p>Studenten kan benytte elektroniske verktøy for å tegne kjemiske strukturer og gjøre enkle simuleringer og navnssettingsoppgaver</p>
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Laboratoriearbeid	7	7	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:			

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell	Torsdag, juni 1, 2017	5 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Molekyl-byggesett er tilgjengelig for utlån i eksamenslokalet					
NY / UTSATT EKSAMEN	August					

LÆREMIDLER

Paula Yurkanis Bruice: Essential Organic Chemistry, Pearson Education, 2006.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
KMT203T	10
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

TALM1005 STATISTIKK OG ØKONOMI

Emnenavn (en)	Statistics and corporate finance
Emnenavn (nn)	Statistikk og økonomi
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Allmenn
Emneansvarlig	Lars Engvik
Forkunnskapskrav	Apent
Anbefalte forkunnskaper	Ingen

Emneinnhold

Beskrivende statistikk: sentralmal, spredningsmal, samvariasjon, histogram, bokplott og spredningsplott, Sannsynlighetsregning: stokastisk modell, betinget sannsynlighet, uavhengighet og kombinatorikk, Sannsynlighetsfordelinger: diskrete og kontinuerte stokastiske variable, simultane fordelinger, forventning, varians, standardavvik og sentralgrenseteoremet, Estimering: punktestimering, malemodellen, intervallestimering, med kjent og ukjent standardavvik Hypotesetesting: signifikansniva, signifikanssannsynlighet, styrkefunksjon, ensidige og tosidige tester, med kjent og ukjent standardavvik, Korrelasjon og regresjon: kovarians og korrelasjon, lineær regresjon, Ulike selskapsformer, Presentasjon av et årsregnskap, Analyse av rentabilitet, likviditet og soliditet, Vurderingsregler for eiendeler og gjeld, Kostnadsanalyser, Etterspørselsteori og prisdannelse, Overskuddsmaksimering, Anbudsregning, Nullpunktanalyser, Investeringskalkyler, Beregning av kapitalbehov, finansiell styring og budsjettering, IPR immaterielle eiendeler som varemerke, design, patenter og andsverk.

Forventet læringsutbytte

Kunnskap * Kandidaten har et faglig grunnlag og en metodisk forståelse i statistikk og økonomi som andre emner kan bygge videre på * Kandidaten kan definere og forklare elementære begreper, symboler og formelapparat i sannsynlighetsregning, statistikk og økonomi * Kandidaten skal ha kjennskap til programvare som er relevant for utførelse av statistiske beregninger * Kandidaten skal tilegne seg grunnleggende bedriftsøkonomiske kunnskaper. Bedriftsøkonomiske kunnskaper inkluderer tre hovedområder: Forståelse og analyse av finansregnskapet, investeringer og anbudsregning. Ferdigheter * Kandidaten skal kunne analysere tallmateriale på en hensiktsmessig måte ved bruk av elementære statistiske begreper og metoder. * Kandidaten kan identifisere og regne med sannsynlighetsfordelinger * Kandidaten skal kunne identifisere og regne med stokastiske variable og bruke statistiske modeller i relevante problemstillinger * Kandidaten skal kunne vurdere lønnsomhet og økonomisk risiko * Kandidaten skal kunne sette opp investeringskalkyler og vurdere om investeringen skal gjennomføres eller ikke * Kandidaten skal kunne foreta grunnleggende analyse av enkelte regnskapstall Generell kompetanse * Kandidaten kan kommunisere med andre om realfaglige og forretningsmessige problemstillinger ved å benytte seg av statistiske og økonomiske begreper og størrelser

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger og regneøvinger.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Øvinger	5	4
Kommentar til arbeidskrav:	Øvinger med tema statistikk.	
Øvinger	5	4
Kommentar til arbeidskrav:	Øvinger med tema økonomi.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig	Individuell	Torsdag, desember 1, 2016	3 Timer	A-F	50 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Skriftlig 3 timer deleksamen med fokus på økonomi. Kontinuasjon og frivillig gjentak/forbedring kan gjennomføres for enkelte delvurderinger uten at alle delvurderinger i et emne må tas opp igjen. Det gis anledning til å klage på delvurderinger i dette emnet før alle delvurderinger er gjennomført.					

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Tillatte hjelpemidler:	Kalkulator type C					
Skriftlig	Individuell	Tirsdag, desember 20, 2016	3 Timer	A-F	50 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Skriftlig 3 timer deleksamen med fokus pa statistikk. Kontinuasjon og frivillig gjentak/forbedring kan gjennomfores for enkelte delvurderinger uten at alle delvurderinger i et emne ma tas opp igjen. Det gis anledning til a klage pa delvurderinger i dette emnet for alle delvurderinger er gjennomfort.					
Tillatte hjelpemidler:	Kalkulator type C Egen formelsamling og tabeller som er vedlagt eksamenssettet					
NY / UTSATT EKSAMEN	Mai/juni					

LÆREMIDLER

Per Chr. Hagen: Innføring i sannsynlighetsregning og statistikk, 7. utgave, Cappelen 2014. Banken og Nyhuus: Innføring i bedriftsøkonomi, Cappelen, 1999 og Innføring i bedriftsøkonomi Oppgaver og løsninger, Cappelen, 1999. Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur. Eventuelle justeringer publiseres på it's learning innen semesterstart.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
ALM200M-A - Statistikk	5
ALM200S - Økonomisk styring	5

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

TKJE2002 FYSIKALSK KJEMI

Emnenavn (en)	Physical Chemistry
Emnenavn (nn)	Fysikalsk kjemi
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Kjemi og Material
Emneansvarlig	Iselin Grav Aakre

Forkunnskapskrav	Emnet har adgangsbegrensninger
Anbefalte forkunnskaper	Grunnlagsfag i kjemi, fysikk og matematikk.
Emneinnhold	Enheter, ideell gasslov og van der Waals tilstandsligning, termodynamikk, faselikevekter, kolloidative egenskaper, elektrolyttløsninger, elektrokjemi og reaksjonskinetikk.
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskaper: Kandidaten har kunnskap i termodynamikk. Kandidaten har grunnleggende kunnskap om faselikevekter. Kandidaten har bred og grunnleggende kunnskap i elektrokjemi. Kandidaten har kunnskap om reaksjonskinetikk.</p> <p>Ferdigheter: Kandidaten kan anvende kunnskap for å løse teoretiske, tekniske og praktiske problemstillinger innenfor termodynamikk, elektrokjemi og reaksjonskinetikk. Kandidaten kan gjennomføre enkle forsøk i fysikalsk kjemi, dokumentere arbeidet og rapportere resultatene.</p> <p>Generell kompetanse: Kandidaten har tilstrekkelig grunnlag for videre studier innen fagområdene korrosjon, kjemiteknikk og termodynamikk.</p>
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	Forelesninger, regneøvinger, labarbeid og selvstudium

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Øvinger	10	7
Kommentar til arbeidskrav:		
Laboratoriearbeid	6	6
Kommentar til arbeidskrav:	Alle laboppgavene må gjennomføres med obligatorisk tilstedeværelse. I tillegg skal det leveres skriftlig rapport for alle laboppgavene.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell	Onsdag, desember 7, 2016	5 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Tillatte hjelpemidler:	Kalkulator type B (Citizen SR270X, Casio fx-82ES eller Casio fx-82ES PLUS). Gordon Aylward og Tristan Findlay: SI Chemical Data, Wiley, 7. utg, 2014. Kan ikke ha egne notater, innlegg eller andre tillegg til original tekst. Kandidaten er selv ansvarlig for å medbringe hjelpemidlene på eksamen.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Utsatt eksamen kan bli gjennomført som muntlig eksamen hvi faglærer finner det hensiktsmessig. Mai/juni.					

LÆREMIDLER

Gordon Aylward og Tristan Findlay: SI Chemical Data, Wiley, 7. utg, 2014. Morten Helbæk og Signe Kjelstrup: Fysikalsk kjemi, Fagbokforlaget, 2. utg, 2006 eller Peter Atkins og Julio De Paula: Physical Chemistry, Oxford University Press, 10. th. ed. 2014.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

TKJE2006 KJEMITEKNIKK

Emnenavn (en)	Chemical Engineering
Emnenavn (nn)	Kjemiteknikk
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Kjemi og Material
Emneansvarlig	Hallstein Hemmer
Forkunnskapskrav	Emnet har adgangsbegrensninger.
Anbefalte forkunnskaper	Fysikk/uorganisert kjemi (TKJE1005), Matematikk 1 (TALM1010/TALM1012).
Emneinnhold	Anvendt masse og varmetransport: Anvendt fluidmekanikk, termodynamisk arbeid, varmetransport og termodynamikkens 1. og 2. lov. Mekaniske separasjonsprosesser: Sedimentasjon, sentrifugering, gassrensing og filtrering. Kjemitekniske operasjoner: røring, luftkondisjonering, tørking, ekstraksjon, krystallisasjon, ionebytting, adsorpsjon og membraner.

Forventet læringsutbytte

Kandidaten har kunnskap om anvendt masse og varmetransport.
Kandidaten har kunnskap om mekaniske separasjonsprosesser.
Kandidaten har grunnleggende kunnskap om kjemitekniske operasjoner.

Kandidaten kan innhente og bearbeide nødvendig informasjon for beregninger.
Kandidaten kan utføre beregninger relatert til utbytte og skalering av separasjonsprosesser.
Kandidaten kan utføre beregninger relatert til kjemitekniske operasjoner.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger, regneøvinger, labarbeid og selvstudium.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Øvinger	10	7
Kommentar til arbeidskrav:		

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell	Tirsdag, desember 13, 2016	5 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Kalkulator type C Aylward og Findlay: SI Chemical data					
NY / UTSATT EKSAMEN	Mai/juni					

LÆREMIDLER

Gordon Aylward og Tristan Findlay: SI Chemical data, Wiley 7. utg, 2014.
Geankoplis, Transport processes & Separation Process Principles, Pearson, 4. utg, 2014.
Utlevert materiale.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	5

TKJE2003 KJEMISK ANALYSE 1

Emnenavn (en)	Analytical Chemistry 1
Emnenavn (nn)	Kjemisk Analyse 1
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Kjemi og Material
Emneansvarlig	Aase Godø
Forkunnskapskrav	Emnet har adgangsbegrensninger
Anbefalte forkunnskaper	Generell kjemi, grunnleggende statistikk og matematikk.
Emneinnhold	Statistisk behandling av analysedata. Anvendt bruk av teorien for syrer, baser, bufferløsninger, løselighet og komplekslikevekter, titreringer, gravimetri, spektroskopi og elektrokjemi. Kjemiberegninger i Excel.
Forventet læringsutbytte	Generell kunnskap Studenten har videregående kunnskap om syrer, baser, bufferløsninger, løselighet og komplekslikevekter, titreringer, gravimetri, spektroskopi og elektrokjemi. Ferdigheter: Studenten skal kunne gjennomføre kjemiske forsøk ut fra beskrivelse i litteraturen, dokumentere resultater i labjournaler og rapporter og foreta en statistisk behandling av analysedatene. Studenten skal kunne anvende Excel eller andre regneark til å gjøre kjemiske beregninger. Studenten skal kunne behandle analysedata statistisk.
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	Forelesninger, teoriøvinger og laboratoriearbeid med rapportinnleveringer.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Laboratoriearbeid	12	12	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	12 praktiske laboratorieøvinger med innleverin av 12 rapporter må være godkjent for å fremstille seg til eksamen		
Øvinger	9	7	
Kommentar til arbeidskrav:	Minst 7 av 9 individuelle teoriøvinger må være godkjent for å fremstille seg til eksamen.		

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell		4 timer	A-F	70 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Kontinuasjon og frivillig gjentak/forbedring kan gjennomføres for enkelte delvurderinger uten at alle delvurderinger i et emne må tas opp igjen. Det gis anledning til å klage på delvurderinger i dette emnet før alle delvurderinger er gjennomført.					
Tillatte hjelpemidler:	Gordon Aylward og Tristan Findlay: SI Chemical Data, Wiley, 6. Utgave, 2008. Kalkulator type C.					
Demonstrasjon av ferdighet, praktisk arbeid	Individuell			A-F	30 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Praktiske laboratorieferdigheter og rapportskrivning. Kontinuasjon og frivillig gjentak/forbedring kan gjennomføres for enkelte delvurderinger uten at alle delvurderinger i et emne må tas opp igjen. Det gis anledning til å klage på delvurderinger i dette emnet før alle delvurderinger er gjennomført.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
NY / UTSATT EKSAMEN	Skriftlig eksamen: August. Demonstrasjon av ferdighet: neste gang emnet gjennomføres.					

LÆREMIDLER

Gordon Aylward og Tristan Findlay: SI Chemical Data, Wiley, 6. Utgave, 2008. Skoog, West; Holler, Crouch: Fundamentals of Analytical Chemistry, 8th. Ed. eller nyere. Utlevert materiale. Det tas forbehold om enkelte justeringer i litteratur. Eventuelle justeringer publiseres på Its learning ved semesterstart.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

KMT205T Kjemisk Analyse 1

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

TKJE2004 BOKJEMI/MIKROBIOLOGI

Emnenavn (en)	Biochemistry/Microbiology
Emnenavn (nn)	Biokjemi/Mikrobiologi
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Kjemi og Material
Emneansvarlig	Lene Østby
Forkunnskapskrav	Emnet har adgangsbegrensninger
Anbefalte forkunnskaper	TKJE 1002 Generell kjemi, TKJE 1005 Fysikk/uorganisk kjemi og TKJE 2001 Organisk kjemi eller tilsvarende.
Emneinnhold	<p>Biokjemi: Eukaryot og prokaryot celleoppbygging, aminosyrer og proteiner, enzymer og enzymkinetikk, karbohydrater, lipider og membraner. Glykolyse, sitronsyresyklus, elektrontransport og fotosyntese. Nukleinsyrer, DNA-replikasjon, transkripsjon og proteinsyntese.</p> <p>Mikrobiologi: Prokaryoter, eukaryoter og virus. Mikrobiell vekst og næringsopptak. Fysisk og kjemisk kontroll av mikroorganismer. Medisinsk viktige mikroorganismer. Miljø og anvendt mikrobiologi.</p>
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskap Studenten har grunnleggende kunnskaper om prokaryote og eukaryote cellers oppbygging. Studenten kan presentere oppbygging og funksjon til de biokjemisk viktige forbindelsene karbohydrater, lipider, proteiner og nukleinsyrer. Studenten har grunnleggende kunnskap om metabolske prosesser som glykolyse, sitronsyresyklus, elektrontransportkjeden og fotosyntesen. Studenten har grunnleggende kunnskap om syntese av DNA (replikasjon), syntese av RNA (transkripsjon) og proteinsyntesen (translasjon).</p>

Studenten har grunnleggende kunnskap om sentrale mikroorganismers (bakterier, sopp og virus) oppbygging, reproduksjon og funksjon.
 Studenten har grunnleggende forståelse for mikroorganismers vekst og næringsopptak samt mikrobiell kontroll.
 Studenten har grunnleggende kunnskap om mikroorganismers roller i sykdom, næringskjeder og i miljøet.

Ferdigheter

Studenten kan gjennomføre enkle biokjemiske forsøk.
 Studenten har grunnleggende ferdigheter innen sterilteknikk, dyrking av mikroorganismer og mikroskopering.
 Studenten kan formidle resultater fra biokjemiske og mikrobiologiske laboratorieforsøk i enkle rapporter.
 Studenten kan formidle sentralt fagstoff både skriftlig og muntlig.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger, frivillige teoriøvinger, prosjekt og laboratoriearbeid.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Laboratoriearbeid	10	10	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	10 praktiske laboratorieøvinger med innlevering av 10 rapporter må være godkjent for å kunne fremstille seg til eksamen.		
Annet - spesifiser i kommentarfeltet	1	1	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Prosjekt med muntlig fremlegg må være godkjent for å fremstille seg for skriftlig avsluttende eksamen.		

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig	Individuell		5 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Kalkulatorer type B Studenten må selv ta med hjelpemidlene på eksamen.					
Tillatte hjelpemidler:						
NY / UTSATT EKSAMEN	August					

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
KMT204T Biokjemi/mikrobiologi	10
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

TKJE2005 BIOTEKNOLOGI 1

Emnenavn (en)	Biotechnology 1
Emnenavn (nn)	Bioteknologi 1
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Kjemi og Material
Emneansvarlig	Ina Merete Stuen
Forkunnskapskrav	Emnet har adgangsbegrensninger TKJE 1002 Generell kjemi , TKJE 1003 Generell kjemi 2 eller tilsvarende. Det forutsettes at faget TKJE2004 Biokjemi/mikrobiologi følges parallelt samme semester eller er gjennomført tidligere.
Anbefalte forkunnskaper	Ingen
Emneinnhold	Genteknikk/molekylær biologi/DNA fingerprinting (DNA analyser, metoder), mutasjoner og genregulering. Proteinanalyser. Fermenteringsteknologi (prinsipper, utstyr og betingelser, ulike prosesser). Plantebioteknologi (kunstig formering av planter, ulike cellekulturer). Biokatalyse/biotransformasjon (inklusive immobilisering av celler og enzymer). Kjenne til etiske konsekvenser ved bruk/valg av bioteknologiske metoder.
Forventet læringsutbytte	Kunnskap Studenten har grunnleggende kunnskap om rekombinant DNA teknologi. Studenten har grunnleggende kunnskap om fermenteringsteknologi (industriell bioteknologi). Studenten kjenner til grunnleggende prinsipper innen biokatalyse og biotransformasjon (inklusive immobilisering). Studenten har kjennskap til plantebioteknologi. Studenten har kjennskap til ulike eksperimentelle teknikker innen bioteknologi. Ferdigheter Studenten kan isolere DNA og proteiner fra bakterieceller.

Studenten kan separere både DNA fragmenter og proteiner vha. elektroforese, og kan detektere gelene vha. ulike fargeteknikker.
 Studenten kan oppkonsentrere DNA fragmenter ved bruk av PCR.
 Studenten kan bestemme proteinkonsentrasjoner i en bakterieprøve ved bruk av proteinassays.
 Studenten kan utføre en immobiliseringsmetode for enzymer.
 Studenten kan vurdere og formidle resultater fra laboratorieforsøk skriftlig, både på norsk og engelsk.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger og laboratoriearbeid

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Laboratoriearbeid	3	3	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	To av de tre laboratorieøvingene består av flere deloppgaver som må gjøres i en viss rekkefølge. Dette betyr at de 2 oppgavene dette gjelder regnes som et kurs og kjøres kun 1 gang i året! Ved fravær fra en eller flere deloppgaver blir det ikke gitt tilbud om ny gjennomføring uten at gyldig fravær foreligger. Minst 1 av laboratorierapportene skal skrives på engelsk.		

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig	Individuell		5 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Kalkulator kategori B.					
Tillatte hjelpemidler:	Studenten må selv ta med hjelpemidlene til eksamen					
NY / UTSATT EKSAMEN	August					

LÆREMIDLER

Reinhard Renneberg, Biotechnology for Beginners, Academic- Press, 2008 Utlevert materiale. Støttelitteratur: Kathleen Park Talaro and Barry Ches. Foundations in Microbiology, 8.utgave, McGraw -Hill, 2012 (utvalgte kap.)

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
KMT301T- Bioteknologi 1	10
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

TKJE3004 STOFFSEPARASJON OG PROSESSKJEMI

Emnenavn (en)	Chemical Separations and Process Chemistry
Emnenavn (nn)	Stoffseparasjon og prosesskjemi
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Kjemi og Material
Emneansvarlig	Kristian Etienne Trætti-Einarsrud
Forkunnskapskrav	Emnet har adgangsbegrensninger
Anbefalte forkunnskaper	Generell kjemi, Generell kjemi 2, Fysisk kjemi eller tilsvarende kurs
Emneinnhold	Stoffseparasjon ved hjelp av destillasjon og gassabsorpsjon. Beregninger av materialbalanser for ett-trinns systemer uten reaktor. Beregninger av materialbalanser for flertrinnsystemer uten reaktor. Beregninger av materialbalanser for systemer med resirkulasjon uten reaktor. Beregninger av materialbalanser for ett-trinns systemer med reaktor. Beregninger av materialbalanser for flertrinnsystemer med reaktor Beregninger av materialbalanser for systemer med resirkulasjon og reaktor. Beregninger av energibalanser for ett-trinns systemer uten reaktor. Beregninger av energibalanser for flertrinnsystemer uten reaktor. Beregninger av energibalanser for systemer med resirkulasjon uten reaktor. Beregninger av energibalanser for ett-trinns systemer med reaktor. Beregninger av energibalanser for flertrinnsystemer med reaktor. Beregninger av energibalanser for systemer med resirkulasjon og reaktor.
Forventet læringsutbytte	Kunnskap Kandidaten har grunnleggende kunnskap om destillasjon. Kandidaten har grunnleggende kunnskap om gassabsorpsjon. Kandidaten har grunnleggende kunnskap om material- og energibalanseregninger for prosesser både uten og med reaktor, og både uten og med

resirkulasjon.

Kandidaten kan utføre enkle beregninger og har grunnleggende kunnskap om tilhørende teknisk utstyr.

Ferdigheter

Kandidaten kan innhente og bearbeide nødvendig informasjon for beregninger.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger, laboratorieøvinger og teoriøvinger.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Øvinger	14	9

Kommentar til arbeidskrav:

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell	Fredag, desember 16, 2016	5 Timer	A-F	100 %	Nei

Kommentar til vurdering:

Tillatte hjelpemidler:

Kalkulator type C.
Aylward og Findlay: SI Chemical Data.

NY / UTSATT EKSAMEN

Mars

LÆREMIDLER

Gordon Aylward og Tristan Findlay: SI Chemical data, Wiley 7. utg, 2014.

Felder & Rousseau, Elementary Principles of Chemical Processes, 4. utg. 2005.

Geankoplis, Transport processes & Separation Process Principles, Pearson, 4. utg, 2014.

Utlevert materiale.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

TKJE3001 BACHELOROPPGAVE KJEMI

Emnenavn (en)	Bachelor Thesis Chemistry
Emnenavn (nn)	Bacheloroppgave kjemi
Omfang	20 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Kjemi og Material
Emneansvarlig	Ina Stuen
Forkunnskapskrav	For å påbegynne bacheloroppgave/hovedprosjekt må kandidaten være registrert som student i siste årskurs
Anbefalte forkunnskaper	Ingen
Emneinnhold	Bacheloroppgaven utføres innen studiets emneområder og i henhold til bachelormanual
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskaper:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kandidaten skal ha inngående kunnskap om en utvalgt problemstilling innen fagområdet - Kandidaten skal ha kunnskap om styring og dokumentasjon av prosjekter <p>Ferdigheter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kandidaten skal kunne identifisere, formulere og løse et relevant problem - Utnytte kunnskaper og ferdigheter fra flere fagområder i studiet, samt gjøre selvstendig fordypning der det er nødvendig - Tilegne seg ferdighet i prosjektstyring ved gjennomføring og dokumentasjon av et prosjektarbeid - Kunne finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff og fremstille dette slik at det belyser en problemstilling <p>Generell kompetanse:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kandidaten skal kunne identifisere, formulere og løse relevante problemer i kjemiingeniørens virkefelt, og dermed kunne fungere på en god måte som ingeniør i arbeidslivet. - Kandidaten kan formidle kunnskap innenfor sitt fagområde til ulike målgrupper både skriftlig og muntlig

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Arbeidsform er som beskrevet i bachelormanualen og skal være et selvstendig studentdrevet prosjektarbeid

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Rapport(er)	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Forprosjektrapport	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Prosjektoppgave	Individuell			A-F	100% %	Nei
Kommentar til vurdering:	Ved evalueringen kan det i tillegg til rapport og sluttproduktet også legges vekt på gjennomføringen av hele prosjektarbeidet slik prosjektet er dokumentert i den digitale prosjektadministrasjonspermen og evt. muntlig framføring. Det blir normalt gitt en felles karakter for hver prosjektgruppe, men individuell karaktersetting kan benyttes der prosjektgruppens medlemmer har vist stor spredning i arbeidsinnsats og i bidrag til resultatet. Ved uenighet om arbeidsbelastning gis det mulighet for muntlig eksaminasjon.					
Tillatte hjelpemidler:	Dersom bacheloroppgaven vurderes til ikke bestått eller karakter F, må studenten(e) levere ny besvarelse. Forbedring/omarbeiding er ikke tilstrekkelig. Oppgaven kan presentere det samme temaområde med samme empiri/datagrunnlag. En bacheloroppgave som er vurdert bestått, kan ikke leveres inn til ny vurdering, selv i omarbeidet form.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Alle					
	Etter avtale med instituttleder.					

LÆREMIDLER

Prosjektmanual. Kandidatene skal selv finne fram til annen litteratur.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
KMT301B Bacheloroppgave kjemi	20

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

TKJE3007 INGENIØRFAGLIG SYSTEMTENKING

Emnenavn (en)	Engineering systems theory
Emnenavn (nn)	Ingeniørfaglig systemtenking
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Kjemi og Material
Emneansvarlig	Ina Stuen
Forkunnskapskrav	Emnet har adgangsbegrensninger
Anbefalte forkunnskaper	Ingen
Emneinnhold	<p>Prosjektledelse: Målstyring, organisering, prosjektplanlegging (Gantt-diagrammer).</p> <p>Kvalitetsledelse: TQM (total quality management), utviklingsprosesser, kravspesifikasjon, Kravanalyse QFD (quality function deployment), logistikk (JIT-Just in time), Lean-filosofi, Intern-kontroll, risikoanalyse, HMS (helse, miljø og sikkerhet), kvalitetssystemer (ISO 9000)</p> <p>Livsløpsanalyser: Bærekraftige løsninger, miljømessige og samfunnmessige konsekvenser</p> <p>Gruppeprosesser: Tverrfaglig arbeid, problemløsning/CCD (concurrent design) metodikk. Gruppedynamikk, gruppepsykologi (kultur, makt, konflikter, kommunikasjon, beslutningsprosesser, effektive møter, interessentanalyser). Organisasjonsteori / organisatoriske prosesser</p> <p>Systemtenkning</p> <p>Hvordan skrive store tekniske rapporter: Oppbygging av store rapporter, innhente litteratur, kilder, referanser.</p>
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskap</p> <p>Kandidaten har kunnskap om målstyring, organisering, prosjektplanlegging.</p> <p>Kandidaten har kunnskap om kvalitetsfilosofier og kvalitetssystemer.</p> <p>Kandidaten har kunnskap om tverrfaglig arbeid, samhandlingsmetodikk, gruppedynamikk og organisasjonsteori</p> <p>Kandidaten har kunnskap om bærekraftige løsninger, miljømessige og samfunnmessige konsekvenser av tekniske løsninger.</p> <p>Kandidaten har kunnskap om tverrfaglig modelleringsspråk.</p> <p>Kandidaten kjenner til oppbygging av store rapporter og hvordan innhente litteratur og anvende kilder og referanser.</p> <p>Ferdigheter</p> <p>Kandidaten kan anvende fagområdene målstyring, organisering og prosjektplanlegging for å løse teoretiske, tekniske og praktiske problemstillinger.</p> <p>Kandidaten kan arbeide tverrfaglig med andre ingeniører i utviklingsprosesser generelt og i samhandlingsmetodikk spesielt.</p> <p>Kandidaten kan analysere samarbeidssituasjoner ut fra kunnskap om gruppedynamikk, gruppepsykologi og generell organisasjonsteori.</p> <p>Kandidaten kan anvende et tverrfaglig modelleringsspråk til å formidle problemstillinger og løsningsforslag til andre.</p> <p>Kandidaten skal kunne bygge opp og skrive tekniske rapporter og innhente litteratur til slike.</p>

Generell kompetanse
 Kandidaten har forståelse av at tverrfaglighet er nødvendig for gode systemløsninger
 Kandidaten har konsekvensforståelse
 Kandidaten har utviklet team-egenskaper
 Kandidaten skal kunne vurdere bærekraftige løsninger og miljø og samfunnsmessige konsekvenser gjennom å anvende livsløpsanalyser.
 Kandidaten kan formidle prosjekterresultater skriftlig og muntlig.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Forelesninger, selvstudium og prosjektarbeid i gruppe.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Seminar-/samlingsdeltakelse	5	5	Obligatorisk tilstedeværelse
Kommentar til arbeidskrav:	Gruppearbeid		

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Prosjektoppgave	Gruppe			A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Det blir normalt gitt en felles karakter for hver prosjektgruppe, men individuell karaktersetning kan benyttes der prosjektgruppens medlemmer har vist stor spredning i arbeidsinnsats og i bidrag til resultatet. Ved uenighet om arbeidsbelastning kan programmet bestemme muntlig eksaminasjon.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
NY / UTSATT EKSAMEN	Etter avtale med instituttleder					

LÆREMIDLER

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne

Studiepoeng

Ved søknader om godskriving, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

VALGFAG - KJEMI

Det skal velges emner tilsvarende 20 studiepoeng

Emne	STUDIEPOENGBELASTNING		
	Avsl. Eks.	SP	2018 Høst
TKJE3010 Kromatografi med fordypning	2016-12-19	10	10
TFNE3007 Fornybar energi	2016-12-12	10	10
TALM3005 Innovasjon og økonomi		10	10
TKJE3008 Introduction to the Oil and Gas Industry	2016-12-12	10	10
TALM3004 Matematikk-Fysikk	2016-11-30	10	10
TLOG2001 Prosjektledelse	2016-12-05	10	10
Sum		60	60

TKJE3010 KROMATOGRAFI MED FORDYPNING

Emnenavn (en)	Chromatography with specialization
Emnenavn (nn)	Kromatografi med fordypning
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Kjemi og Material
Emneansvarlig	Eirik Sundby
Forkunnskapskrav	Emnet har adgangsbegrensninger
Anbefalte forkunnskaper	Organisk kjemi
Emneinnhold	<p>Kromatografi: Kromatografisk teori. Prøveopparbeidelse. Stasjonærfasers oppbygning og egenskaper. Mobilfasens betydning for separasjon. Instrumentelle metoder. Spektroskopi benyttet som deteksjonsmetode. Kvantitative kromatografiske analyser.</p> <p>Studentene må velge en av følgende fordypninger:</p> <p>Fordypning i kjemisk analyse: Spektroskopiske metoder som IR, UV/Vis, NMR, AAS, ICP og massespektroskopi. Elektronmikroskopi.</p>

Fordypning i bioteknologi
Miljøbioteknologi/bioremediering (screening/isolering av mikroorganismer)
Biosensorer (prinsipp, bruksområder, ulike typer)
Immunologi (generelle prinsipper/mekanismer rundt immunforsvar, immunisering (bl.a ulike vaksiner), transplantasjoner, immunologiske teknikker).
Mammalske celler (hybridoma celler, kultivering, produkter (eks monoklonale antistoffer)).
Arvelære (Mendels nedarving, autosomal/kjønnsbunden nedarving, eks med både planter dyr og mennesker).

Forventet læringsutbytte

Kromatografi
Studenten har kunnskap om sentrale kromatografiske teknikker og kan optimalisere en kromatografisk metode
Studenten har grunnleggende kunnskap om kromatografisk teori
Studenten kan gjennomføre enkle og instrumentelle kromatografiske laboratorieforsøk
Studenten kan formidle resultater fra kromatografiske laboratorieforsøk i enkle rapporter
Studenten har kjennskap til emner innen bruk av kromatografi koblet mot spektroskopi

Fordypning i kjemisk analyse
Studenten har grunnleggende kunnskap om prinsippene og anvendelser for de forskjellige spektroskopiske metoder.
Studenten har grunnleggende kunnskap om prinsippene for SEM og TEM.
Studenten har grunnleggende kunnskap om tilhørende teknisk utstyr.
Studenten har kjennskap til automasjon.
Studenten kan tolke spektroskopiske data til enkle kjemiske forbindelser.

Fordypning i bioteknologi
Studenten har kjennskap til miljøbioteknologi
Studenten kjenner til grunnleggende prinsipper innen immunologi
Studenten har kjennskap til ulike eksperimentelle immunologiske metoder.
Studenten har kjennskap til prinsipper rundt kultivering og produksjon med mammalske celler.
Studenten har grunnleggende kunnskap om nedarving av egenskaper (Mendel, autosomal/kjønnsbunden nedarving).

Ferdigheter

Kromatografi
Studenten kan gjennomføre enkle og instrumentelle kromatografiske laboratorieforsøk
Studenten kan formidle resultater fra kromatografiske laboratorieforsøk i enkle rapporter

Bioteknologi:
Studenten kan dyrke og isolere mikroorganismer.
Studenten kan gjennomføre enkle artsbestemmende (mikroorganismer) analyser.
Studenten kan planlegge og gjennomføre en prosjektoppgave med både en teoretisk og praktisk del.
Studenten kan vurdere og formidle resultater fra laboratorieforsøk/prosjekt skriftlig i form av en rapport (vitenskapelig form).

Kjemisk analyse:
Studenten kan tolke spektra
Studenten kan stukturoppklare ukjente forbindelser

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

forelesninger, PBL, laboratoriearbeid

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall	
Laboratoriearbeid	100 %	100 %	Obligatorisk tilstedeværelse
	5 laboratorieøvinger i kromatografi - gjelder alle, uavhengig av fordypning.		
Kommentar til arbeidskrav:	I tillegg: Fordypning bioteknologi: 1 prosjektarbeid. Fordypning kjemisk analyse: 4 laboratorieøvinger.		

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell	Mandag, desember 19, 2016	5 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Kalkulator type C.					
NY / UTSATT EKSAMEN	Mars					

LÆREMIDLER

Kromatografi: "Kromatografi", Greibrokk, T. et al., 3. utg Universitetsforlaget, Oslo 1994 og utdelt materiale

Bioteknologi: Kompendium i Bioteknologi 2, Stuen, I., Tapir, 2011 og utvalgte emner i følgende lærebøker: Biotechnology for Beginners, Reinhardt Renneberg, Academic Press, 2008 og Foundations in Microbiology, Talaro, K.P. et al., Mc.Graw-Hill, 8th.ed, 2012

Kjemisk analyse: Anderson, Bendell, Groundwater: "Organic Spectroscopic Analysis", The Royal Chemical Society, 2004, Gordon Aylward og Tristan Findlay: SI Chemical Data, Wiley, 6. utg, 2008 eller nyere.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
TKJE3006	10
TKJE3005	10

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

TFNE3007 FORNYBAR ENERGI

Emnenavn (en)	Renewable energy
Emnenavn (nn)	Fornybar energi
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Elektro
Emneansvarlig	Håvard Karoliussen

Forkunnskapskrav Ingen

Anbefalte forkunnskaper Matematikk 1, Matematikk 2, Fysikk/Kjemi

Emneinnhold Oversikt over Norges og verdens energisituasjon; Miljømessige utfordringer med energiproduksjon (CO₂ og NO_x utslipp); Ulike former for fornybar energi (vannkraft, små vannkraftverk, vindkraft, solenergi, bioenergi, bølgekraft, tidevannskraft, saltkraft, geotermisk energi); Sammenligning av fornybar energi med andre former for elektrisitetsproduksjon som kullkraft, gasskraft, dieselmotorkraft og kjernekraft; Varmepumper, varmegjenvinning, ENØK tiltak for bygninger, passivhus og plusshus, Energieffektivisering i industrien, Miljøvennlig transport, Hydrogen som energibærer, hydrogenproduksjon, hydrogenlagring og hydrogensikkerhet; Brenselceller (teknologi, utfordringer og anvendelsesområder); Ulike former for energilagring (pumpekraftverk, komprimert luft, batterier, strømningsbatterier, superkondensatorer, svinghjul).

Forventet læringsutbytte

Generell kunnskap

- Kandidaten har kunnskap om ulike former for energiproduksjon og energilagring.
- Kandidaten har kunnskap om norsk energiforsyning og energibruk samtd den nasjonale og internasjonale energisituasjonen.
- Kandidaten har kunnskap om miljøproblemer knyttet til energiproduksjon og energibruk.
- Kandidaten har kunnskap om ulike tiltak for energieffektivisering.
- Kandidaten kjenner til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet Fornybar energi.
- Kandidaten har evner til å oppdatere sin kunnskap innenfor fagfeltet gjennom informasjonsinnhenting,

Ferdigheter

- Kandidaten kan anvende kunnskap for å løse teoretiske, tekniske og praktiske problemstillinger innenfor fagområdene energiproduksjon og energilagring.
- Kandidaten kan vurdere energimessige og miljømessige konsekvenser av ulike energiløsninger.
- Kandidaten kan gjøre enkle beregninger på varme- og kuldesystemer.
- Kandidaten kan finne, vurdere, bruke og henvise til informasjon og fagstoff og framstille dette slik at det belyser en problemstilling innenfor Fornybar Energi

Generell kompetanse

- Kandidaten skal kunne vurdere ulike metoder for energiproduksjon og energilagring opp mot hverandre.
- Kandidaten skal kunne vurdere hensiktsmessige tiltak for energieffektivisering.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Øvinger	10	7
Kommentar til arbeidskrav:		

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell	Mandag, desember 12, 2016	5 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Kalkulator type C					
NY / UTSATT EKSAMEN	Mars					

LÆREMIDLER

Kompendium av Håvard Karoliussen

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
v	

TALM3005 INNOVASJON OG ØKONOMI

Emnenavn (en)	Innovation and corporate finance
Emnenavn (nn)	Innovasjon og økonomi
Omfang	10 Studiepoeng

Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Allmenn
Emneansvarlig	Audun Grøm
Forkunnskapskrav	Det kreves ingen forkunnskaper utover opptakskrav til studieprogrammet.
Anbefalte forkunnskaper	
Emneinnhold	<p>Utvikling forretningsplan og strategi for gründere og organisasjoner i endring:</p> <p>En god ide</p> <p>Hvem bør jeg jobbe sammen med?</p> <p>Markedsplan og strategier</p> <p>Forretningsssystem</p> <p>Prosjektstyring og gjennomføringsplan</p> <p>Lønnsomhetsvurdering, verddivurdering av selskapet og finansiering. Emisjoner og kapitalforhøyelser</p> <p>Risikoer</p> <p>Jus og avtalerett. Aksjonæravtaler</p> <p>Forbrukeradferd</p> <p>Behov, annerledeshet og produktstrategi</p> <p>Nettverk og markedspåvirkning</p> <p>Markedsmuligheter</p> <p>Formålet og bruk av regnskap</p> <p>Det dobbelte bokholders prinsipp</p> <p>Periodisering av inntekter og kostnader</p> <p>Bokføring av lønn, feriepenger, skattetrekk, arbeidsgiveravgift og merverdiavgift</p> <p>Verdivurdering av eiendeler, immaterielle verdier og gjeld</p> <p>Resultat, balanse og likviditet</p> <p>Avslutning og analyse av regnskapet</p>
Forventet læringsutbytte	<p>Utvikle en forretningsplan med dybdekunnskap i markedsføring og strategisk tenkning. Få grunnleggende forståelse på hva marked, virkemiddelapparat og investorer krever for at produkt eller tjeneste kan kommersialiseres, kvalitetssikring av alle trinn i ideutviklingen. Presentasjonsteknikk, kreative prosesser og pitching. Studenten skal kunne bokføre vanlige økonomiske transaksjoner, inklusive lønn, feriepenger skattetrekk og merverdiavgift. Forstå en avslutning av et enkelt finansregnskap for et foretak, inndelt i resultatregnskap og en balanse ved slutten av en periode. Kunne forstå et årsoppgjør med enkle avslutningsposter og disponering av overskudd i enkeltpersonforetak og aksjeselskaper. Forstå de viktige nøkkeltallene for et selskap og hvordan selskapet kan finansieres.</p>
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	Forelesninger, gruppearbeid og individuell oppgaveløsning. Studentene skal gjennomføre en muntlig presentasjon av forretningside omtrent halvveis i semesteret.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Muntlig fremlegg	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Muntlig presentasjon av foreløpig forretningsplan omtrent halvveis i semesteret.	
Øvinger	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Generell forståelse for oppbygging og lesning av et regnskap.	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Hjemmeeksamen	Gruppe			A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	Hjemmeeksamen av prosjektoppgave med veiledning underveis.					
Tillatte hjelpemidler:	Alle					
NY / UTSATT EKSAMEN	Neste gang emnet gjennomføres					

LÆREMIDLER

Kristoffersen, Trond (2014) Årsregnskapet – en grunnleggende innføring. 4. utg., Bergen, Fagbokforlaget. Kristoffersen, Trond (2014) Årsregnskapet – en grunnleggende innføring. Oppgavesamling med løsninger. 4. utg. Bergen, Fagbokforlaget.

Script og utdeling av forretningsplan under forelesninger.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

TKJE3008 INTRODUCTION TO THE OIL AND GAS...

Emnenavn (en)	Introduction to the Oil and Gas Industry
Emnenavn (nn)	Introduction to the Oil and Gas Industry
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Engelsk
Organisasjonstilhørighet	Kjemi og Material
Emneansvarlig	Roald Lilletvedt

Forkunnskapskrav Emnet har adgangsbegrensninger

Anbefalte forkunnskaper Mathematics and Physics/Chemistry equal to 1st year B.Sc. level

Emneinnhold

- Introduction to the history and hierarchy of the oil and gas industry in Norway.
- Classification of various hydrocarbons (oil and gas).
- Overview of the main production process (e.g., well related production topside, separation of different media, crude handling, gas compression, gas treatment, and injection of gas and water).
- P&ID
- Overview of the systems supporting the production process (e.g., cooling and heating medium, chemical injection, flaring, chlorination, and various water treatment systems).
- Operations performed from exploration to production (e.g., geology, different types of wells, drilling procedures, and well structures/wellheads)
- Offshore structures and considerations on implementing structures according to field specifications (e.g., anchoring systems, floating and stationary platforms, FPSO, Jack-ups, and subsea installations).
- Marine operations: how to plan and perform work in marine environment and conditions.
- Maintenance and modifications of offshore structures and materials technology.
- Pipes and subsea installations (e.g., piping, umbilical, risers, template, and subsea production equipment).
- Safe production, with a focus on health, safety, and environment (HSE) (e.g., technical safety, external environment, and history of accidents and consequences).
- The standards and specifications used by the Norwegian oil and gas industry (NORSOK and others).
- Project models/types: How to work in complex projects (e.g., covering project planning and managing, consequences of delays, business models/structures in the oil and gas industry, understanding the role of each individual in the larger system, and the importance of team effort).
- Relevant process calculations

Forventet læringsutbytte

Knowledge

The candidate is familiar with the multidisciplinary complexity of the Norwegian oil and gas industry.

The candidate has knowledge of creation and characterization of hydrocarbons.

The candidate is familiar with relevant standards and specifications.

The candidate has knowledge of exploration, drilling and production processes.

The candidate has knowledge of different types of offshore installations and other relevant technology.

The candidate has knowledge of aspects concerning health, safety, and environmental issues as it relates to the petroleum industry.

The candidate is aware of Norwegian Petroleum legislation, structures of ownership, and common project models.

Skills

The candidate can understand and use basic terminology that is utilized in the oil and gas industry.

The candidate can perform relevant basic process calculations

General competence

The candidate has an insight into the role of various technologies in the oil and gas industry.

The candidate is familiar with health, safety, and environment issues related to the oil and gas industry and can apply this in his/hers professional practice.

The candidate is familiar with measures made to safeguard the external environment.

Arbeidsformer og læringsaktiviteter

Lectures and exercises

The lectures will be conducted by professionals and industry partners.

Interdisciplinary teamwork

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Prosjekt	1	1
Kommentar til arbeidskrav:	Interdisciplinary teamwork, presentation included	

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell	Mandag, desember 12, 2016	5 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:	English-English dictionary. The book must be free from any personal notes or other additions. Calculator type C					
Tillatte hjelpemidler:						
NY / UTSATT EKSAMEN	March					

LÆREMIDLER

Course material will be announced at the beginning of the semester.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
KMT307V Introduction to the oil and gas industry	5
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

TALM3004 MATEMATIKK-FYSIKK

Emnenavn (en)	Mathematics-Physics
Emnenavn (nn)	Matematikk-Fysikk
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Allmenn
Emneansvarlig	Roar Berge
Forkunnskapskrav	Ingen
Anbefalte forkunnskaper	Ingen
Emneinnhold	Elektrisk felt og potensial. Ohms lov. Kirchoffs lover. Kapasitans. Magnetisk felt og magnetiske krefter. Induksjon. Vinkelhastighet og vinkelakselerasjon. Rotasjonsdynamikk. Trehetsmoment. Spinn. Udempete og dempete svingninger. Svingekretser i mekanikk og elære (RCL-kretser). Bølger. Overlagring av bølger. Parameterframstilling og polarkoordinater. Vektorer og geometri i rommet. Vektorfunksjoner. Funksjoner av flere variable. Partielle deriverte. Multiple integraler. Vektoranalyse. Partielle differensiallikninger.
Forventet læringsutbytte	Kandidaten kjenner til fysikkens grunnleggende metoder og prinsipper. Kandidaten har god kjennskap til grunnleggende prinsipper innenfor elektrisitet og magnetisme og rotasjon. Kandidaten har kjennskap til grunnleggende prinsipper innenfor bølger. Kandidaten forstår fysiske problemstillinger, tenkemåter, metoder og løsninger og kan formidle disse skriftlig og muntlig ved hjelp av relevant fagterminologi. Kandidaten forstår sammenheng mellom grunnleggende fysiske fenomener og praktiske anvendelser. Kandidaten har kunnskap om grunnleggende sammenhenger mellom matematikk og ingeniørfaglige anvendelser. Kandidaten har kunnskap om problemløsning og modellbygging som verktøy for å løse ingeniørproblemer. Kandidaten har god kunnskap innen kjerneområdene derivasjon, integrasjon, , matrisealgebra, og egenverdier/vektorer innen lineær algebra. Kandidaten har kunnskap om flerdimensjonal analyse og partielle differensiallikninger. Kandidaten har grunnlag og ferdigheter i matematikk og fysikk som kan anvendes innenfor et videre masterstudium i teknologi.

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Øvinger	10	8

Kommentar til arbeidskrav:

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell	Onsdag, november 30, 2016	5 Timer	A-F	100 %	Nei

Kommentar til vurdering:

Tillatte hjelpemidler:

Kalkulator type C
Formelark vedlegges eksamenssettet.

NY / UTSATT EKSAMEN

Mars

LÆREMIDLER

James Stewart: Calculus, Early Transcendentals, Brooks/Cole, 7. utgave, 2012. Hugh D. Young and Roger A. Freedman: University Physics, Pearson Addison Wesley, 13. utgave.

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
ALM304V Matematikk 4	5
ALM003M Fysikk	5
ALM009M Fysikk	5
ALM010M Fysikk	5

Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.

TLOG2001 PROSJEKTLEDELSE

Emnenavn (en)	Project Management
Emnenavn (nn)	Prosjektstyring
Omfang	10 Studiepoeng
Studienivå	Syklus 1
Undervisningsspråk	Norsk
Organisasjonstilhørighet	Maskin og Logistikk
Emneansvarlig	Tore Lauritzen
<hr/>	
Forkunnskapskrav	Emnet har adgangsbegrensninger
Anbefalte forkunnskaper	Ingen
Emneinnhold	Organisasjonsmodeller, prosjekt som arbeidsform, valg av prosjekt, prosjektorganisering, rammer, målsetning, suksesskriterier og suksessfaktorer, faseinndeling, prosjektorganisasjonen, prosjektroller, kvalitetssikring, prosjektnedbryting, terminplanlegging, kostnadsestimering, risiko i prosjekter, prosjektoppfølgning, fremdriftsoppfølging, kostnadsstyring, rapportering, planleggingsverktøy.
Forventet læringsutbytte	<p>Kunnskap</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kandidaten skal ha kunnskap om ulike organisasjonsmodeller - Kandidaten skal ha kunnskap om hva som kjennetegner prosjekter som arbeidsforhold - Kandidaten skal ha kunnskap om hva som kjennetegner vellykkede prosjektgjennomføringer - Kandidaten skal ha kunnskap om metoder, verktøy og prosesser for - planlegging og styring av prosjekter <p>Ferdighet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kandidaten skal kunne anvende metoder, prosesser og verktøy for planlegging og styring av prosjekter. - Kandidaten skal kunne analysere og vurdere prosjektstatus basert på informasjon om framdrift - Kandidaten skal kunne kjenne sentrale tema i prosjektplanlegging og styring <p>Generell kompetanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kandidaten skal være i stand til å innhente kunnskap gjennom litteraturstudier og annet kildesøk. - Kandidaten skal være i stand til å gi velstrukturerte presentasjoner. - Kandidaten skal ha evne til å løse problemer i samarbeid med andre, samt å kunne kommunisere disse.
Arbeidsformer og læringsaktiviteter	Forelesninger Teoretiske øvinger

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV

Obligatorisk arbeidskrav	Antall	Godkjent antall
Øvinger	3	3
Kommentar til arbeidskrav:		

VURDERINGER

Vurdering	Vurderingstype	Dato	Varighet	Karakterskala	Andel	Justerende muntlig
Skriftlig eksamen	Individuell	Mandag, desember 5, 2016	5 Timer	A-F	100 %	Nei
Kommentar til vurdering:						
Tillatte hjelpemidler:	Kalkulator type C					
NY / UTSATT EKSAMEN	Mars					

LÆREMIDLER

Praktisk prosjektledelse, Rolstadås, Olsson, Johansen og Langlo, Fagbokforlaget, 2014

VEKTINGSREDUKSJONER

Gammelt emne	Studiepoeng
ALM201S Administrativ styring	3
Ved søknader om godskrivning, godkjenning og innpassing av emner fra tidligere årskull eller andre institusjoners tilsvarende utdanninger, vil hver søknad behandles individuelt og søker må kunne medregne studiepoengreduksjon ved overlappende emner.	

GODKJENNING AV EMNEBESKRIVELSEN

2015-12-01, Godkjent av instituttleder

